

İttihad-ı İslam'a giden yol

İçinde bulunduğumuz İslâm coğrafyasında en çok ihtiyaç duyulan bir konudan bahsetmek istiyorum.

Geçmişte pek çok insanın rüyalarına giren bu konu şüphesiz yazımızın başlığından da anlaşılacağı gibi "İttihad-ı İslam"dır.

Kur'an-ı Kerim'de "Mü'minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin."1 âyetiyle, müminler arasındaki kardeşliğin imandan geldiğini ve bu kardeşliğin nesebi ve ailevi kardeşlikten daha ileri ve kudsî olduğu belirtilen bir husustur.

Asrımızda İslam birliği sevdalılarının başında hiç şüphesiz Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri gelmektedir. Çünkü, O "Azametli, bahtsız bir kıt'anın; Şanlı, talihsiz bir devletin; Değerli, sahipsiz bir kavmin reçetesi, İttihad-ı İslamdır"2 sözleriyle bu hakikatin gerçekleşmesi için mücadele vermiş birisidir.

Tarihte ilk defa "İttihad-ı İslâm Cemiyeti" 31 Mart Vak'ası'ndan 10 gün önce, halkın fikirlerine tercüman olan ulemanın da içinde bulunduğu grub tarafından 1909 yılında kurulmuştur. Hedefi, milleti dini düşünceler etrafında toplamaktı. Bir kısım tarihçilere göre, İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti kurucuları arasında Bediüzzaman Said Nursî de yer almaktadır. Ancak bu tarihlerde Osmanlı Devletinin başı bir türlü sahil-i selamete çıkmadığı için ciddi bir varlık gösterememiştir.

6 Şaban 1350, 10 Aralık 1931 tarihinde Kudüs'de düzenlenen İslam Genel Kongresi'nde de (The General Islamic Congress), İslam inancını ve değerlerini yaymak için etnik köken ve mezhep ayrımı yapılmaksızın Müslümanlar arasında işbirliğini sağlamak ve genel İslam kardeşliğini geliştirmek yönünde çok önemli kararlar alındı.

Aralarında Türkiye, Suriye, İran, Irak, Filistin, Yemen, Tunus, Trablusgarp (Libya), Mısır, Yugoslavya, Endonezya, Doğu Türkistan başta olmak üzere 22 ülkeden/bölgeden 153 delegenin katıldığı konferans, mezhep ayrımı (Sünni, Şii, Alevi, Şafii, Hanefi, Maliki ve Hambeli vb.) gözetilmeksizin İslam kardeşliğini geliştirmek ve Müslümanların menfaatlerini birlikte savunmak için İslam ülkelerinin temsilcilerinin kendi iradeleriyle bir araya gelmeleri bakımından çok büyük önem arz etmektedir.

Kongre, sömürü ve işgalleri kınamak amacıyla toplanıyor. Ama münferit ve cılız seslerin boşlukta kalacağı, kimse tarafından duyulmayacağı biliniyor. Bu sebeple, seslerini tüm dünyaya duyurmak için Müslümanların kendi içlerinde kimseyi ötekileştirmemeleri, mezhep kimliğinden ziyade tek bir Müslüman kimliğinden oluşan "Dünya Müslümanlığının" amaçlanması gerekiyor. Ve bu doğrultuda da şu kararlar alınıyor:

Zamanın Kudüs Müftüsü Hacı Emin el-Hüseynî'nin girişimleriyle Kudüs'te gerçekleştirilen İslam Genel Kongresi'nde alınan kararlarını şöyle açıklıyor:

1. İslam inancını ve değerlerini yaymak için etnik köken ve mezhep ayrımı yapılmaksızın Müslümanlar arasındaki işbirliğini ve genel İslam kardeşliğini geliştirmek.
2. Müslümanların menfaatlerini savunmak ve kutsal mekânlar ile toprakları herhangi bir müdahaleye karşı korumak.
3. İslam inancı birliği için üniversiteler ve akademik kuruluşlar açmak; Müslüman gençlere Arapça dilinin öğretilmesi için Kudüs'te Mescid-i Aksa Üniversitesi isimli bir üniversite açmak.
4. Müslümanlar ile ilgili önem taşıyan diğer İslami konuları incelemek.
5. İslam ansiklopedisinin hazırlanması için bir heyetin kurulması.
6. Müslüman gençlik örgütlerinin tesis edilmesi.
7. Yahudilerin Filistin topraklarından geçişini engellemek amacıyla bir İslami şirketin kurulması ve Hicaz demiryolunun İslami idareye teslim edilmesi.

Bununla beraber, herkesin Meşvereti esas tutup öylece hareket etmesi üzerinde çokça durmaktadır."

Bediüzzaman'ın "Asya Kitasının bahtının miftahı, meşveret ve şuradır"3 ifadesi, Asya kitasının ve İslam âleminin kurtulmasının ancak meşveret ve şura ile olacağını yıllar önce söylemiş olması günümüz insanına ışık tutması bakımından hâlâ güncelliğini korumaktadır.

Halil ELİTOK

Dipnotlar:

1- Hucurat Suresi, 10

2- Nursi, Said; Mektubât, Yeni Asya Neşriyât, İstanbul-1994, (Hakikât Çekirdekleri) s.452.

3- Münazarat, s.38, Hutbe-i Şamiye, s.66.